

PITANJA INSPEKTORATU RADA

1. Pod kojim uvjetima ovlaštene osobe mogu obavljati poslove pregleda i ispitivanja?

Poslove pregleda i ispitivanja mogu obavljati ovlaštene osobe u skladu s dobivenim ovlaštenjem i pravilnicima o pregledu i ispitivanjima (Pravilnik o pregledu i ispitivanju radne opreme, N.N., br. 16/16. i Pravilnik o ispitivanju radnog okoliša, N.N., br. 16/16.). Ako je pri pregledu i ispitivanju, odnosno ispitivanju sudjelovalo više osoba, svaka od njih se vlastoručno potpisuje iza podataka o aktivnosti koju je obavila. O obavljenom ispitivanju radnog okoliša i pregledu i ispitivanju radne opreme sastavlja se zapisnik koji između ostaloga sadrži zaključnu ocjenu. Zaključnu ocjenu u zapisniku o ispitivanju radnog okoliša vlastoručno potpisuje osoba zaposlena kod ovlaštene osobe koja ispunjava propisane uvjete za dobivanje ovlaštenja za ispitivanje pojedinih štetnosti u radnom okolišu, a to uključuje i uvjet da je zaposlena u punom radnom vremenu. Isto tako, zaključnu ocjenu u zapisniku o pregledu i ispitivanju radne opreme vlastoručno potpisuje osoba zaposlena kod ovlaštene osobe koja ispunjava propisane uvjete za dobivanje ovlaštenja uz uvjet da je zaposlena u punom radnom vremenu.

2. Kako postupa ovlaštena osoba kod sastavljanja zaključne ocjene, kao dijela zapisnika o pregledu i ispitivanju radne opreme u skladu s odredbama članka 10. Pravilnika o pregledu i is-

pitivanju radne opreme (N.N., br. 16/16.; u daljnjem tekstu: Pravilnik), ako korisnik radne opreme (poslodavac) ne posjeduje upute za uporabu i održavanje radne opreme te drugu dokumentaciju proizvođača opreme?

U četvrtom dijelu Pravilnika, *Postupak pregleda i ispitivanja te sadržaj i način izdavanja zapisnika o pregledu i ispitivanju radne opreme*, u vezi s obavljanjem pregleda i ispitivanja radne opreme, rokovima pregleda i ispitivanja, te sadržaju i načinu izdavanja zapisnika o pregledu i ispitivanju radne opreme, propisano je da ovlaštena osoba koja obavlja preglede i ispitivanja radne opreme vodi evidenciju o svim predmetima pregleda i ispitivanja, postupcima i uvjetima pregleda i ispitivanja, rezultatima pregleda i ispitivanja te o mjernoj i ispitnoj opremi koja je korištena prilikom ispitivanja. Dalje, propisano je da se tijekom provjere i ocjene ispunjavanja sigurnosno-zdravstvenih zahtjeva na radnoj opremi između ostaloga koriste upute proizvođača za uporabu i održavanje, zahtjevi propisa o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme, zahtjevi propisa o sigurnosti strojeva pri njihovom stavljanju u uporabu te odgovarajuće hrvatske norme. O obavljenom pregledu i ispitivanju radne opreme sastavlja se zapisnik koji najmanje sadrži podatke propisane u odredbama članka 10., stavak 1. Pravilnika, točka 1. do točke 16., odnosno ovlaštena osoba mora

sastaviti zapisnik o pregledu i ispitivanju radne opreme te navesti podatke za svaku od navedenih točaka. U suprotnom će se smatrati da je zapisnik sastavljen protivno odredbama Pravilnika.

Kada poslodavac odnosno korisnik opreme nema svih podataka kojima se pobliže određuje radna oprema (kao npr. tip, model, naziv proizvođača ili tvornički broj), odnosno ne posjeduje upute proizvođača za uporabu i održavanje radne opreme ili neku drugu dokumentaciju, ovlaštena osoba će obaviti pregled i ispitivanje radne opreme te u skladu s odredbom članka 10., stavak 1., točka 15. Pravilnika, donijeti zaključnu ocjenu ispunjava li radna oprema sigurnosno-zdravstvene zahtjeve.

Uvažavajuće navedeno, slijedi:

a) Sadržaj zapisnika o pregledu i ispitivanju radne opreme

Ako zapisnik o pregledu i ispitivanju radne opreme ne sadrži podatke koji precizno određuju koja se radna oprema ispituje i očitovanja po ostalim točkama članka 10., stavak 1. Pravilnika, smatrat će se da nije sastavljen u skladu s Pravilnikom.

b) Zaključna ocjena „Radna oprema ispunjava sigurnosno zdravstvene zahtjeve“

U slučaju kada je zaključna ocjena ovlaštene osobe (koja je obavila pregled i ispitivanje) da rezultati pregleda i ispitivanja radne opreme potvrđuju da su ispunjeni sigurnosno-zdravstveni zahtjevi, unatoč tome što djelomično nema podataka koji određuju radnu opremu ili nije predložena dokumentacija proizvođača za uporabu i održavanje, uz zaključnu ocjenu je potrebno navesti koji podatci ili dokumentacija nije predložena i navesti u prijedlogu mjera da se ista osigura.

c) Zaključna ocjena „Radna oprema ne ispunjava sigurnosno zdravstvene zahtjeve“

U slučaju kada nema podataka koji određuju radnu opremu ili nije predložena dokumentacija proizvođača, a bez nje nije moguće utvrditi ispunjava li radna oprema sigurnosno-zdravstvene zahtjeve, potrebno je, uz zaključnu ocjenu da radna oprema ne ispunjava sigurnosno-zdravstvene za-

htjeve, opisati nedostatke zbog kojih rezultati ne zadovoljavaju propisane sigurnosno-zdravstvene zahtjeve s prijedlogom mjera za otklanjanje nedostatka.

3. Može li član obitelji vlasnika obrta obavljati poslove zaštite na radu za obrt ako ispunjava propisane uvjete, ali nema ugovor o radu s vlasnikom obrta?

Na obavljanje poslova zaštite na radu u obrtu, osobe koja je član obitelji vlasnika obrta i koja ispunjava propisane uvjete za obavljanje tih poslova, ali nema ugovor o radu s vlasnikom obrta, primjenjuju se sljedeći propisi.

Odredbe članka 3., stavak 1., podstavci 10., 14. i 23., te članka 4., stavak 1. i 4. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14. i 118/14.; dalje u tekstu: Zakon) propisuju da se Zakon odnosi na poslodavce, odnosno na osobe koje zapošljavaju radnike i na osobe kod kojih određene aktivnosti obavlja osoba na radu (osoba na stručnom osposobljavanju za rad; osoba na sezonskom radu za obavljanje privremenih, odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi; osoba koja radi na određenim poslovima u skladu s posebnim propisom; redoviti student i redoviti učenik srednjoškolske ustanove na radu u skladu s posebnim propisom; osoba koja radi kao volonter, naučnik, student i učenik na praksi, osoba koja radi u vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili odgojne mjere i slično).

Nadalje, odredbama članka 20. Zakona propisano je da je poslodavac obavezan utvrditi i obavljati poslove zaštite na radu u skladu s procjenom rizika, stanjem zaštite na radu i brojem radnika, a na način da te poslove obavlja sam ili obavljanje tih poslova ugovori, ugovorom o radu ili ugovorom s ovlaštenom osobom, s jednim ili više stručnjaka zaštite na radu, u skladu s odredbama Pravilnika o obavljanju poslova zaštite na radu. U skladu s propisima navedenim u prethodnom stavku, ove se obveze odnose i na osobe koje nisu poslodavci, ali kod kojih određene aktivnosti obavlja osoba na radu.

Odredbe članka 30. Zakona o obrtu (N.N., br. 143/13.) propisuju obrtniku da u obavljanju obrta mogu, bez zasnivanja radnog odnosa, pomagati

članovi obiteljskog kućanstva, odnosno bračni drugovi, djeca i drugi srodnici koji zajedno žive, privređuju, odnosno ostvaruju prihode na drugi način i troše ih zajedno.

Obrtnik koji je poslodavac u smislu odredbi članka 3., stavak 1., podstavci 14. i 23. te članka 4., stavak 1. Zakona, odnosno obrtnik kod kojeg određene aktivnosti obavlja osoba na radu u smislu odredbi članka 3., stavak 1., podstavak 10. i članka 4., stavak 4. istog Zakona, obvezan je utvrditi i obavljati poslove zaštite na radu u skladu s procjenom rizika, stanjem zaštite na radu i brojem radnika. Isti obrtnik koji zapošljava do uključivo 49 radnika može sam obavljati poslove zaštite na radu ili te poslove može obavljati njegov ovlaštenik, uz uvjete propisane odredbama članka 4. Pravilnika o obavljanju poslova zaštite na radu (N.N., br. 112/14., 43/15., 72/15. i 140/15.). Ako je ovlaštenik obrtnika ujedno član obiteljskog kućanstva obrtnika u smislu odredbi članka 30. Zakona o obrtu, može te poslove obavljati bez zasnivanja radnog odnosa. Obrtnik koji zapošljava 50 i više radnika mora obavljanje poslova zaštite na radu ugovoriti, ugovorom o radu ili ugovorom s ovlaštenom osobom, s jednim ili više stručnjaka zaštite na radu, u skladu s odredbama Pravilnika o obavljanju poslova zaštite na radu.

4. Ispunjava li radnik, koji je stručno osposobljen za određene poslove izvan RH, propisane stručne uvjete za obavljanje odgovarajućih poslova s posebnim uvjetima rada u RH?

Stručno osposobljavanje radnika za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada propisano je odredbama članka 13., stavak 2. Zakona, članka 2. Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada i Prilogom Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada. Navedenim propisima nije propisan način, sadržaj niti trajanje stručnog osposobljavanja. Stručno osposobljavanje u RH provodi se na načine propisane odredbama Zakona o obrtu, Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakona o obrazovanju odraslih i Zakona o strukovnom obrazovanju te se o provedenom osposobljavanju izdaje svjedodžba ili uvjerenje.

Na stručno osposobljavanje radnika za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada ne primjenjuje se Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija i ti poslovi nisu navedeni u Popisu reguliranih profesija u RH. Zakonom o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija uređeno je priznavanje inozemnih školskih kvalifikacija o završenom srednjem obrazovanju u strukovnim programima zbog zapošljavanja ili nastavka obrazovanja u RH, ali nije propisano priznavanje inozemnih kvalifikacija o stručnom osposobljavanju i usavršavanju (u skladu s tim Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih smatra da nije nadležna za priznavanje uvjerenja o stručnoj osposobljenosti).

Uvažavajući sve navedeno i imajući u vidu načelo slobodnog kretanja radnika na europskom gospodarskom prostoru, navodimo:

Radnik koji je stručno osposobljen za obavljanje pojedinih poslova, u skladu s propisima države u kojoj je osposobljavanje provedeno, i o tome posjeduje u toj državi važeću ispravu ispunjava uvjet stručne osposobljenosti za obavljanje tih poslova u RH, ako su ti poslovi u RH propisani kao poslovi s posebnim uvjetima rada za obavljanje kojih je potrebna stručna osposobljenost i ako posebnim propisom u RH nisu propisani uvjeti, način, sadržaj ili trajanje osposobljavanja. Za poslove s posebnim uvjetima rada za koje je propisana stručna sprema odgovarajućeg stupnja obrazovanja, obrazovanje se priznaje u skladu s posebnim propisima o priznavanju inozemnih kvalifikacija.

Isprava kojom se dokazuje stručna osposobljenost radnika na poslovima s posebnim uvjetima rada mora biti izdana na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu ili prevedena na hrvatski jezik od ovlaštenog prevoditelja, neovisno o mjestu izdavanja.

*Duro Čižmar, dipl. ing. stroj.
Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava,
Inspektorat rada
Zagreb*